

Nazwa przedmiotu: KULTURA WSPÓŁCZESNEGO JĘZYKA					
Kod przedmiotu:	Rok: II 2012/2013	Semestr: zimowy	Ilość godzin: 30	Typ zajęć: do wyboru	ECTS 3
Forma zajęć: Seminarium	Język: polski i angielski	Zaliczenie: 1. Aktywność na zajęciach 2. Praca pisemna 3. Test końcowy	Prowadzący: Prof. nadzw. dr hab. Grażyna Zarzycka		
Liczba miejsc:	Wymagania/preferencje wymagane przy przyjmowaniu: Ogólna humanistyczna wiedza na poziomie studiów magisterskich Znajomość języka obcego				
Ogólny opis przedmiotu: Kultura współczesnego języka będzie omawiana w kontekście komunikacji społecznej oraz przeobrażeń kulturalnych w Polsce i na świecie po 1989 roku. Klasyczne problemy kultury języka polskiego – m. in. aspekty poprawnościowe użycia języka, modele grzeczności językowej – zostaną zestawione z takimi negatywnymi zjawiskami, jak: wulgaryzacja języka, agresja werbalna, mowa nienawiści. Zastosowanie perspektywy interkulturowej oraz prowadzenie 1/3 zajęć w języku angielskim pozwoli przedstawić wybrane teorie i zjawiska językowe w wersjach oryginalnych i uchwycić najważniejsze tendencje światowe w zakresie omawianej tematyki.					
Cel zajęć: Pogłębienie wiedzy seminarzystów na temat zasad poprawności językowej i modeli grzeczności językowej obowiązujących w polszczyźnie. Ich konfrontacja z normami obowiązującymi w innych językach. Identyfikowanie negatywnych zjawisk językowych i skłanianie do walki z nimi.					
Zamierzone efekty kształcenia:					
Wiedza: W wyniku przeprowadzonych zajęć doktorant zna: – definicje najważniejszych pojęć związanych z kulturą języka współczesnego – zasady obowiązującej w wybranych krajach polityki językowej związanej z dbałością o język – normy poprawności językowej stosować w zależności od sytuacji komunikacyjnej – charakterystykę literatury przedmiotu związaną z kulturą języka w Polsce – interpretację najważniejszych wzorców grzeczności językowej w polszczyźnie oraz normy stosowane w innych językach – najważniejsze zagrożenia związane z obniżaniem się standardów dotyczących kultury dyskursu publicznego.					

Umiejętności:

W wyniku przeprowadzonych zajęć doktorant umie:

- interpretować i objaśniać obowiązujące w Polsce i w wybranych krajach zasady polityki językowej związanej z kulturą języka
- stosować w praktyce najważniejsze zasady poprawności językowej i grzeczności językowej obowiązujące w polszczyźnie
- znajdować rozwiązania problemów związanych z poprawnością językową, wykorzystując odpowiednie opracowania o charakterze normatywnym
- wyrażać opinie o zagadnieniach związanych z kulturą języka zarówno w języku polskim, jak i angielskim
- porównywać modele grzeczności językowej i zachowania
- krytycznie odnosić się do wystąpień publicznych łamiących zasady poprawności językowej, stosowności socjolingwistycznej i grzeczności językowej
- właściwie planować własne wystąpienia publiczne.

Inne kompetencje (postawy):

W wyniku przeprowadzonych zajęć doktorant:

- rozwinie wrażliwość na problemy związane z kulturą języka
- będzie przykładał większą niż dotąd wagę do starannego przygotowywania własnych wystąpień publicznych
- będzie walczył z przejawami wulgaryzacji języka, agresją językową, w tym – z mową nienawiści
- interpretując wzory komunikacyjne związane z grzecznością językową oraz z przejawami agresji językowej, rozwinie kompetencje interkulturowe
- rozwinie umiejętność pracy własnej i zespołowej.

Sposób sprawdzenia osiągnięcia efektów zamierzonych:

- Pisemny tekst końcowy sprawdzający podstawową wiedzę studenta w zakresie terminologii oraz wiadomości faktograficznych zdobytych na zajęciach
- Praca pisemna związana z tematem seminarium
- **W trakcie zajęć student będzie musiał odpowiadać na pytania, dyskutować, argumentować w formie zajęć kontaktowych w języku obcym.**

Szczegółowy opis przedmiotu (treści programowe):

ruszane w trakcie zajęć (**POL**- seminarium prowadzone po polsku; **ANG** – po angielsku):

1. Podstawowe pojęcia kultury języka: kryteria poprawności językowej (system, norma językowa, uzus), norma językowa: wzorcowa i użytkowa; omówienie dyskusji naukowych na temat rodzajów norm językowych. (POL)
2. Rozwój kultury języka w Polsce – słowniki, poradniki, podręczniki, działania Rady Języka Polskiego oraz czasopism językoznawczych; kultura języka jako dziedzina naukowa (rozwój polskiej myśli normatywnej). (POL)
3. *Culture of language within national language policies* / Omówienie przykładów polityki językowej związanej z dbałością o język w wybranych krajach. (ANG)
4. Poprawność językowa: fonetyczna, ortograficzna, interpunkcyjna, fleksyjna, słowotwórcza, składniowa, leksykalna, frazeologiczna, leksykalno-stylistyczna (szablony językowe, wyrazy modne, zapożyczenia, stylistyczne zróżnicowanie współczesnej polszczyzny) – omówienie wybranych problemów, ćwiczenia praktyczne. (POL)
5. Przeobrażenia współczesnego świata a kultura języka; m.in.: kultura języka a: postmodernizm, globalizm, literatura, reklama. (POL)
6. Stan języka polskiego po 1989 roku: m.in. ekspansja potoczności, język polskiej młodzieży, wulgaryzacja współczesnego języka (teoria oraz studia przypadków); polszczyzna w odmianie międzynarodowej. (POL)
7. *Selected models of language politeness in language communication* / Wybrane modele grzeczności w komunikacji językowej – m.in. maksymy H. Paula Grice’a, koncepcje uprzejmości Robin Lakoff, Geoffreya N. Leecha, Penelope Brown i Stephena Levinsona, Rona Scollona i Suzanne Scollon. (ANG)
8. Polskie normy grzecznościowe realizowane w rozmowach bezpośrednich, komunikowaniu się za pośrednictwem mediów, w wystąpieniach publicznych – tradycja i nowe formuły globalne. (POL)
9. Podstawy stylu komunikatywnego – retoryka i stylistyka tekstu pisanego i mówionego ze zwróceniem szczególnej uwagi na styl naukowy. (POL)
10. *Cross-cultural dimensions of politeness* / Omówienie wybranych przykładów grzeczności językowej w językach europejskich i pozaeuropejskich. (ANG / POL)
11. *Introducing Polish courtesy to foreigners*. Jak przedstawić cudzoziemcom polską etykietę językową? (praca zespołowa - zadanie projektowe). (ANG)
12. Dyskurs publiczny i polityczny – nowomowa, potoczność, sposoby dyskredytacji przeciwnika, etykietkowanie, używanie inwektyw. (ANG)
13. *Hate Speech* / Mowa nienawiści – zdefiniowanie i profilowanie pojęcia, przykłady mowy nienawiści wobec przedstawicieli mniejszości rasowych oraz seksualnych w świecie; przeciwdziałanie mowie nienawiści. (ANG)
14. Mowa nienawiści na stadionach oraz w polskim dyskursie publicznym. Schematy argumentacyjne i leksyka w mowie nienawiści. (POL).
15. Eufemizmy językowe i polityczna poprawność / *Political Correctness* Przyszłość „kulturalnej polszczyzny” – próba określenia trendów. (ANG / POL).

Zalecana literatura:

- Marian Bugajski, *Pół wieku kultury języka polskiego w Polsce 1945-1995*, Warszawa, 1999.
- Marian Bugajski, *Język w komunikowaniu*, Warszawa, 2007.
- Bartek Chaciński, *Wypasiony słownik najmłodszej polszczyzny*, Kraków, 2003.
- *Formy i normy, czyli poprawna polszczyzna w praktyce*, red. Katarzyna Kłosińska, Warszawa, 2004.
- Stanisław Gajda, *Agresja językowa w stosunkach międzyludzkich*, [w:] *Język narzędziem myślenia i działania*, red. Włodzimierz Gruszczyński, Warszawa, 2002.
- Michał Głowiński, *Nowomowa i ciągi dalsze. Szkice dawne i nowe*, Kraków, 2009.
- *Grzeczność na krańcach świata*, red. Małgorzata Marcjanik, Warszawa, 2007.
- Romuald Huszcza, *Honoryfikatywność. Gramatyka, pragmatyka, typologia*, Warszawa, 2006.
- Hanna Jadacka, *Kultura języka polskiego. Fleksja, słowotwórstwo, składnia*, Warszawa, 1999.
- Ewa Jakubowska, *Cross-cultural Dimensions of Politeness in the Case of Polish and English*, Katowice, 1999.
- Mirosław Karwat, *O złośliwej dyskredytacji. Manipulowanie wizerunkiem przeciwnika*, Warszawa, 2007.
- Sergiusz Kowalski, Magdalena Tulli, *Zamiast procesu. Raport o mowie nienawiści*, Warszawa, 2003.
- Anna Lubecka, *Requests, Invitations, Apologies and Compliments in American English and Polish. A Cross-cultural Communication Perspective*, Kraków, 2000.
- Małgorzata Marcjanik, *Grzeczność w komunikacji językowej*, PWN, Warszawa, 2007.
- Kazimierz Ożóg, *Polszczyzna przełomu XX i XXI wieku. Wybrane zagadnienia*, Rzeszów, 2001.
- Maria Peisert, *Formy i funkcje agresji werbalnej. Próba typologii*, Wrocław, 2004.
- Walery Pisarek, *Słowa między ludźmi*, Warszawa, 2004.
- *Przemiany języka na tle przemian współczesnej kultury*, red. Kazimierz Ożóg i Ewa Oronowicz-Kida, Rzeszów, 2000.
- *Rozmowy o komunikacji 1. Poprawność polityczna*, red. Grażyna Habrajska, Łask, 2006.
- Elżbieta Wierzbicka, Adam Wolański, Dorota Zdunkiewicz-Jedynak, *Podstawy stylistyki i retoryki*, Warszawa, 2008.
- *Wielki słownik poprawnej polszczyzny PWN*, red. Andrzej Markowski, Warszawa, 2010.
- Grażyna Zarzycka, *Dyskurs prasowy o cudzoziemcach. Na podstawie tekstów o Łódzkiej Wieży Babel i osobach czarnoskórych*, Łódź 2006.
- Rafał Zimny, Paweł Nowak, *Słownik polszczyzny politycznej po roku 1989*, Warszawa 2009.

Punkty ECTS: 3 pkt

1. Aktywny udział w seminarium - 0, 5 pkt.
2. Test - 1 pkt
3. Praca pisemna - 1 pkt.
4. Lektura tekstów i literatury przedmiotowej - 0, 5 pkt.